

Vzpostavitev funkcionalnega bloka zračnega prostora Srednje Evrope – 2. del (Od CEATS do FAB CE)

Aleksander ČIČEROV*

nadaljevanje prispevka iz Ventila 20/2014/3

Izveček: Sedem evropskih držav (Republika Avstrija, Bosna in Hercegovina, Češka republika, Republika Hrvaška, Republika Madžarska, Slovaška republika in Republika Slovenija) je na Brdu pri Kranju 5. maja 2011 podpisalo Sporazum FAB CE. Njegov cilj je združiti sedem zračnih prostorov v skupni/funkcionalni blok. Uspešnost take združitve je odvisna od učinkovitega izvajanja strukture za sodelovanje in od optimizacije določil zračnega prometa. FAB CE je četrti od devetih, ki naj bi nastali v Evropi. Navedene države so se dogovorile, da ustanovijo nov kombiniran blok zračnega prostora v skladu z zadnjim dogovorom o preureditvi zračnega nadzora Evrope. Republika Slovenija je določena za depozitarja FAB CE. Članek želi predstaviti Sporazum FAB CE, ki bo, upamo, nadomestil Sporazum CEATS.

Ključne besede: Enotno evropsko nebo (SES), funkcionalni blok, Mednarodna organizacija civilnega letalstva (ICAO), depozitar, SES I, SES II, EUROCONTROL, varnost zračnega prometa

■ 3.3 Cilj Sporazuma FAB CE

Cilj Sporazuma FAB CE je vzpostavitev funkcionalnega bloka v zgornjem in spodnjem zračnem prostoru. Sporazum FAB CE vključuje še stalno usklajevanje, harmonizacijo in integracijo zaradi krepitve največje zmogljivosti in učinkovitosti upravljanja zračnega prometa v zračnem prostoru držav pogodbenic ob sočasnem ohranjanju visoke ravni varnosti, čim večjem zmanjševanju zamud in zagotavljanju koristi za uporabnike zračnega prostora.

■ 3.4 Suverenost

Sporazum FAB CE ne definira suverenosti, pač pa določa, da na noben način ne vpliva na popolno in izključno suverenost zračnega prostora nad državami pogodbenicami. Prav tako ne vpliva na nacionalne zahteve držav pogodbenic glede pravic

Mag. Aleksander Čičerov, univ. dipl. pravnik, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo

in obveznosti, ki izhajajo iz Čikaške konvencije in Mednarodne konvencije EUROCONTROL in drugih instrumentov mednarodnega pogodbenega in običajnega prava.

■ 3.5 Varovanje in obramba

Določbe Sporazuma FAB CE ne posegajo v zahteve pogodbenic, ki se nanašajo na javni red, javno varnost in obrambne interese.

■ 3.6 Vzpostavitev funkcionalnega bloka zračnega prostora

To je osrednji predmet tega sporazuma. Na eni strani gre za vzpostavitev funkcionalnih blokov zračnega prostora, na drugi strani pa za službe FAB CE v zračnem prostoru FAB CE. FAB se lahko vzpostavi kot čezmejni FAB in zajema zračni prostor najmanj dveh držav članic ali pa se razglasi nacionalni FAB znotraj nacionalnih meja posamezne države.

Vzpostavitev FAB-a moramo razlikovati od pričetka njegovega delo-

vanja. Razlikovanje izhaja iz predpisov SES, ki zahtevajo, da se opravi skupno imenovanje vsaj en mesec pred operacijo FAB. Sporazum FAB je mogoče podpisati le po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi. Te pa so:

- komisija, ki vključuje Odbor za sektorski dialog;
- ostale države EU, neobvezno pa tudi Odbor za enotno nebo;
- posvetovalno telo za industrijo, združenje uporabnikov zračnega prostora, ANSP, letališča, proizvodna industrija, zastopniki strokovnega osebja;
- ATSP držav, ki niso članice FAB in delujejo v sklopu sporazuma o sodelovanju in drugih zakonskih dogovorov znotraj načrtovanega območja FAB;
- sosednje države, ki niso članice EU;
- ostale zainteresirane strani (lokalne zainteresirane skupine).

FAB je vzpostavljen, ko so izpolnjene naslednje temeljne zahteve:

- ozemlje mora biti pod jurisdikcijo države pogodbenice ali pa ima ta pristojnost nad zračnim

prostorom, ki bo vključen v zračni prostor FAB, pod pogojem, da sporazum, s katerim je država prenesla odgovornost za zagotavljanje ATS na to državo pogodbenico, predvideva tako pooblastilo, da država pogodbenica prenese zračni prostor v FAB; izključena so območja na državnem ozemlju, ki niso vključena v FAB, če je to primerno; zgornji zračni prostor z zgornjo mejo FL 660 in spodnji zračni prostor s spodnjo mejo, ki je enaka kontroliranemu zračnemu prostoru preleta držav FAB;

- časovna komponenta;
- opredelitev obsega ATS;
- izpolnitev predpogojev iz člena 5.2 Uredbe o zračnem prostoru;
- priglasitev izvrševanja sporazuma FAB Komisiji za objavo v Uradnem listu EU;
- začetek veljavnosti sporazuma FAB.

■ 3.7 Organi FAB CE

Pogodbenice so se dogovorile, da bodo ustanovile Svet FAB CE, JCMA-CC, Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih organov in druge organe, ki jih bo ustanovil Svet FAB CE in so potrebni za izvajanje, delovanje in nadaljnji razvoj FAB CE. Navedeni organi so pravne osebe.

3.7.1 Svet FAB CE

Svet FAB CE je skupni organ, ki odloča o izvajanju, delovanju in nadaljnjem izpopolnjevanju Sporazuma FAB CE. V njem so predstavniki pogodbenic. Vsaka pogodbenica pa jih lahko predlaga več, da zagotovi zastopnost interesov civilnega in vojaškega letalstva. Pogodbenice so enakopravne in vsaka ima samo en glas! Na sestankih Sveta lahko sodelujejo tudi opazovalci – izvajalci služb zračnega prometa, ki so imenovani

za kateri koli del zračnega prostora FAB CE. Svet FAB CE sprejema ukrepe, ki so potrebni za vzpostavljanje, delovanje in nadaljnji razvoj FAB CE, da tako zagotovi njegovo skladnost z zahtevami in uresničitev ciljev, določenih v zakonodaji o enotnem evropskem nebu, vključno s skladnostjo z načrtom učinkovitosti in s cilji, določenimi v njej. Delovno področje Sveta FAB CE je zelo široko. Natančno je določeno v 5. točki 7. člena Sporazuma FAB CE.²⁴ Svet FAB CE sprejema sklepe in ukrepe soglasno po postopku, ki je določen v 9. do 14. točki 7. člena Sporazuma FAB CE.

3.7.2 Skupni odbor za civilno-vojaško koordinacijo zračnega prostora (JC-MACC)

JC-MACC sestavljajo predstavniki civilnega in vojaškega letalstva pogodbenic, ki med drugim usklajujejo nacionalne politike upravljanja in načrtovanja zračnega prostora, upravljajo pretok in zmogljivosti zračnega prostora in civilno-vojaško sodelovanje vseh držav FAB CE.

3.7.3 Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih organov (NSA CC)

Ta odbor sestavljajo predstavniki nacionalnih nadzornih organov, ki opravljajo nadzor v zračnem prostoru FAB CE, kot to določa 14. člen Sporazuma FAB CE. Odbor poroča Svetu FAB CE. Tako poročanje ne posega v nepristransko, neodvisno in pregledno izpolnjevanje pristojnosti posameznih nacionalnih nadzornih organov.

3.7.4 Prožni dogovori

Dve ali več pogodbenic, ki želijo razviti ali izvajati dodatne dogovore, da bi izboljšale raven usklajenosti,

učinkovitosti ali sodelovanja med seboj ali med izvajalci služb FAB CE, ki te službe opravljajo v njihovem opredeljenem zračnem prostoru, lahko sklepajo prožne dogovore. Taki dogovori ne vplivajo na pravice in obveznosti pogodbenic, ki pri teh dogovorih ne sodelujejo in niso v nasprotju z že sprejetimi sklepi Sveta FAB CE in z ravno dosežene uskladitve med pogodbenicami, ki sodelujejo pri posameznem dogovoru, in drugimi pogodbenicami. Trenutno tečejo pogovori o prožnem dogovoru z BLUEMED. Z Makedonijo takega dogovora ni mogoče razviti, ker makedonski zračni prostor ni sosed s FAB CE.

3.7.5 Navigacijske službe zračnega prometa

Pogodbenice zagotavljajo, da njihove službe FAB CE opravljajo svoje delo v njihovih opredeljenih zračnih prostorih.

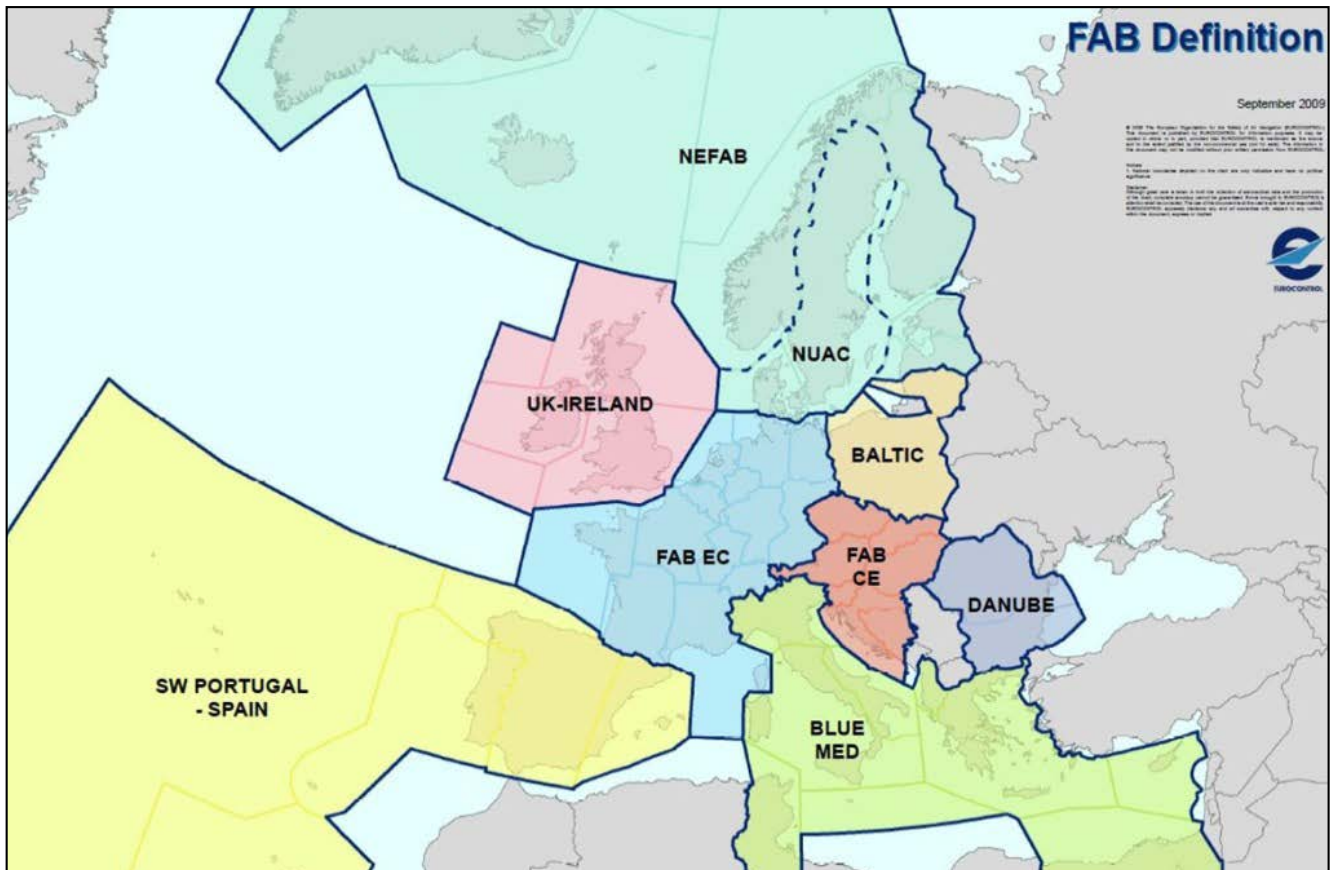
3.7.6. Skupno imenovanje

Vsaka pogodbenica ima pravico, da imenuje, prekliče ali spremeni imenovanje enega ali več izvajalcev služb zračnega prometa, ki delno ali v celoti opravljajo službe zračnega prometa v njenem opredeljenem zračnem prostoru. O tem obvestijo tudi depozitarja, tj. Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. Pogodbenica, ki namerava prenesti odgovornost za določitev in delovanje služb zračnega prometa v zračnem prostoru FAB CE na državo, ki ni pogodbenica, zagotovi, da bo tudi v prihodnje upoštevala vse določbe tega sporazuma.

3.7.7 Zračni prostor

Zračni prostor FAB CE je v upravljanju pogodbenic, kot je določeno v

24 Svet FAB CE obravnava, razpravlja in sprejema sklepe o oblikovanju in potrditvi načel, ciljev in politike FAB CE na strateški ravni v zvezi z notranjimi in zunanji zadevami FAB CE (načrtovanje zračnega prostora, upravljanje zračnega prostora, navigacijske službe zračnega prometa, upravljanje pretoka zračnega prometa, spremljanje in nadzor varnosti v zvezi z navigacijskimi službami zračnega prometa, upravljanje pretoka zračnega prometa, upravljanje zračnega prostora in usposabljanje in licenciranje osebja), o predlogih glede sprememb ali prenehanju veljavnosti tega sporazuma, svojem poslovanju, ustanovitvi drugih organov, pristojnostih in nalogah organov in njihovi spremembi, o vsaki drugi podobni zadevi, katere namen je izpolnitev ciljev tega sporazuma. Svet FAB CE prav tako obravnava in sprejema ukrepe, ki se nanašajo na potrditev celotnih načrtov in ukrepov glede vzpostavljanja, delovanja in nadaljnega razvoja FAB CE, ukrepanja v izrednih razmerah, uskladitve sistema zaračunavanja, uvedbe območja ali območij zaračunavanja, ki segajo čez državne meje, usklajuje pravila navigacijskih služb zračnega prometa, upravljanje pretoka zračnega prometa, upravljanje zračnega prostora, usposabljanje in licenciranje ustreznega osebja ter uskladitev letalskih predpisov, vključno s sporočenimi odmiki od standardov ICAO, načrte zmogljivosti, spodbujanje in olajšanje sodelovanja med izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa, da bi se izboljšala njihova učinkovitost v FAB CE, Svet razpravlja, obravnava in sprejema ukrepe, ki se nanašajo na vsako drugo podobno zadevo, katere namen je izpolnitev tega sporazuma.

Funkcionalni bloki zračnega prostora FAB CE

tem sporazumu. FAB CE se določi glede na:

- vertikalne meje (od spodnje ravni nadzorovanega zračnega prostora do FL 660),
- lateralne meje (zračni prostor na ozemlju držav FAB znotraj regije ICAO EUR),
- izključena področja, kjer se pravila in postopki FAB ne uporabljajo,
- vmesnike s TMA-ji.

Poleti VFR zahtevajo odobritev odgovornega ATSP v skladu s postopki, ki jih določi država članica.

Sporazum FAB CE ne vpliva na pravico pogodbenice, da uporabi koncept prožne uporabe zračnega prostora pri rezerviranju, omejevanju ali drugačnem organiziranju opredeljenih delov zračnega prostora, ki ne segajo čez njen opredeljeni zračni prostor, za izključno ali posebno uporabo za vojaške uporabnike in/ali letalnike v operativnem zračnem prometu. Ne glede na to pa se bodo omejitve in rezervacije zračnega prostora, ki precej vplivajo na pretok civilnega letalskega pro-

meta, usklajevale preko JC-MACC v skladu s postopki usklajevanja, ki ga ta opredeli.

3.7.8 Nadzor

Nacionalni nadzorni organ za certificiranje v celoti spremlja in nadzira varnost katere koli službe FAB CE, ki jo upravlja izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa v delu zračnega prostora FAB CE, za katerega ni pristojna pogodbenica, ki je predlagala nacionalni nadzorni organ za certificiranje. Naloge organa so specificirane v 14. členu Sporazuma FAB CE.

3.7.9 Finančna ureditev

Vsaka pogodbenica krije svoje stroške izvajanja, delovanja in nadaljnje razvoja FAB CE.

3.7.10 Pristop države k Sporazumu FAB CE

Povedali smo že, da je Sporazum FAB CE odprt mednarodni sporazum. K njemu lahko pristopi vsaka

država članica EU ali katera koli pogodbenica Sporazuma o skupnem evropskem zračnem prostoru, če njen zračni prostor meji na zračni prostor FAB CE. V vsakem primeru pa je potrebno pisno soglasje vseh pogodbenic.

3.7.11 Spremembe

Sporazum FAB CE se lahko spremeni z medsebojnim pisnim soglasjem vseh pogodbenic. Po mnenju avtorja mora biti o spremembi obveščen depozitar Sporazuma FAB CE.

3.7.12. Odpoved Sporazuma FAB CE

V skladu z mednarodnim pravom lahko vsaka pogodbenica odpove ta sporazum s pisnim obvestilom depozitarju, ki o odpovedi obvesti preostale pogodbenice. Odpoved začne veljati eno leto po datumu, ko depozitar prejme obvestilo. V tem času druge pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za preoblikovanje zračnega prostora in služb FAB CE. Pogodbenica, ki odpove sporazum, krije stroške, ki jih imajo druge pogodbenice zara-

di odpovedi v prehodnem obdobju, in stroške, povezane s preoblikovanjem zračnega prostora ter služb FAB CE, ki jih sicer ne bi imele.

3.7.13 Prenehanje veljavnosti

Sporazum FAB CE preneha veljati s pisnim soglasjem vseh pogodbenic, vendar šele po tem, ko te izpolnijo vse medsebojne obveznosti po sporazumu.

3.7.14 Pridrški

Pridržek je v mednarodnem pravu enostranska izjava pogodbenice, s katerim želi ta spremeniti pravice in dolžnosti, ki zanjo izhajajo iz pogodbe. Vsaka pogodbenica lahko ob podpisu sporazuma FAB CE ali skupaj z deponiranjem svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi predloži naslednje pridrške:

- sporazum FAB CE se ne uporablja za enega ali več opredeljenih delov njenega opredeljenega zračnega prostora, razen nadzorovanega zračnega prostora zračnih poti;
- sporazum FAB CE se ne uporablja za eno ali več služb (ali njenih delov), ki so zagotovljene v njenem zračnem prostoru in so naštetje v prilogi 2, razen za službe zračnega prometa na zračnih poteh, komunikacijske, navigacijske in nadzorne službe, ki so potrebne za službe zračnega prometa na zračnih poteh, vmesnike med službami zračnega prometa na zračnih poteh in letalskimi informacijskimi službami; vmesnike med službami zračnega prometa na zračnih poteh in meteorološkimi službami; vmesnike med službami zračnega prometa na zračnih poteh in službami za iskanje in reševanje.

Vsaka pogodbenica lahko pridržek delno ali v celoti umakne, ko začne veljati Sporazum FAB CE. Pridržek ali njegov umik začne veljati, ko ga prejme depozitar.

3.7.15 Začasna prekinitev

Vsaka pogodbenica lahko začasno prekine izvajanje Sporazuma FAB CE ali njegovih delov, da zaščiti osnovni javni red, javno varnost in obrambne interese ali če je v sporazumu predvideno drugače. O tem obvesti depozitarja. Pogodbenica prekinitve konča takoj, ko ni več razlogov zanj in o tem obvesti depozitarja.

3.7.16 Reševanje sporov

Vsi spori med dvema ali več pogodbenicami glede razlage, uporabe ali izvajanja tega sporazuma, vključno z njegovim obstojem, veljavnostjo ali prenehanjem veljavnosti, se rešujejo:

- s pogajanjem med strankami v sporu,
- z arbitražo.

3.7.17 Začetek veljavnosti

Sporazum FAB CE je treba ratificirati, odobriti ali sprejeti, o čemer je potrebno obvestiti depozitarja. Depozitar vsako pogodbenico obvesti predvsem o:

- vsakem deponiranju listine o ratifikaciji, odobritvi ali sprejetju,
- datumu začetka veljavnosti tega sporazuma,
- vsaki odpovedi sporazuma ali dela sporazuma, vsaki prekinitvi izvajanja sporazuma ali njegovega dela, vsakem pridržku, prenehanju veljavnosti sporazuma.

Sporazum FAB CE je začel veljati šestdeseti dan po dnevu, ko sta dve sosednji pogodbenici (Avstrija in Madžarska) deponirali listini o ratifikaciji. Za vsako drugo pogodbenico začne sporazum veljati šestdeseti dan po dnevu deponiranja njene listine o ratifikaciji.

3.7.18 Začasna uporaba

Sporazum FAB CE se po njegovih določbah lahko začasno uporablja od datuma njegovega podpisa (to-

rej od 5. maja 2011). Podpisnice, ki ne ratificirajo sporazuma do odločilnega datuma, tj. do 30. junija 2012, imajo pravico na sestankih Sveta FAB CE sodelovati kot opazovalke brez glasovalnih pravic.

3.7.19 Priloge k Sporazumu FAB CE

K sporazumu sta dodani dve prilogi: Razmejitev zračnega prostora (Priloga 1) in Navigacijske službe zračnega prometa (Priloga 2). Njune določbe so sestavni del sporazuma.

3.7.20 Registracija pri ICAO in OZN

Depozitar ta sporazum in njegove spremembe registrira pri ICAO.²⁵ Zanimivo je, da sestavljalci sporazuma niso v sam sporazum zapisali, kdo bo depozitar, čeprav to ni nič neobičajnega. Predstavniki Ministrstva za infrastrukturo in prostor so predlagali Slovenijo, kar je bilo tudi sprejeto, posebnega posvetovanja z Ministrstvom za zunanje zadeve pa ni bilo. Depozitarka je Republika Slovenija. V njenem imenu naloge depozitarja opravlja Ministrstvo za zunanje zadeve, ki ima na razpolago usposobljene strokovnjake mednarodnega prava in zagotovljeno ustrezno hrambo v za to predvidenih prostorih, ki morajo izpolnjevati določene (varnostne) pogoje. Sporazum FAB CE v tem trenutku še ni registriran pri ICAO, prav tako pa še ni registriran v skladu s 102. členom Ustanovne listine pri generalnem sekretarju Organizacije združenih narodov.

■ 4 Sklep

Sporazum CEATS je v marsičem predhodnik tako SES I kot tudi SES II in posledično FAB CE. Dejstvo je, da postaja evropski zračni prostor vse ožji, saj je zračni promet v njem res velik. Praksa bo pokazala, ali je FAB CE pravi odgovor na to ali ne. Lahko se strinjamo tudi z mnenjem prof. dr. Haanappela,

25 Podrobno o vlogi depozitarja glej v: Pravo mednarodnih pogodb, avtor mag. Čičerov in drugi, Zbirka Mednarodno pravo, izdala MZZ RS in Založba FDV, 2013, str. 263–282; Aleksander Čičerov: Naloge in opravila depozitarja mednarodnih pogodb, Pravniki, Ljubljana 2009, št. 1–3, str. 33–50.

ki trdi, da do spremembe suverenosti kljub vsemu ni prišlo, ampak so ideje Evropske komisije bolj evolucija v izvajanju nacionalne suverenosti.

Slovenija je podpisnica Sporazuma FAB CE, ki ga je tudi ratificirala in se tako zavezala, da ga bo izvajala v skladu s Čikaško konvencijo in evropskimi predpisi ter določbami samega sporazuma. Za depozitarske naloge in opravila bo skrbelo Ministrstvo za zunanje zadeve s svojimi strokovnjaki, za izvajanje tega sporazuma pa skrbijo pristojno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Ministrstvo za obrambo in Javna agencija za

civilno letalstvo ter Kontrola zračnega prometa Slovenije. Tako velja za Slovenijo opredeljen zračni prostor FIR Ljubljana (FL 175-Unlimited). Slovenski nacionalni nadzorni organ za certificiranje je Javna agencija za civilno letalstvo, ozemeljski nacionalni nadzorni organ je prav tako Javna agencija za civilno letalstvo. Sestankov Sveta FAB CE se udeležuje predstavnik Ministrstva za infrastrukturo in prostor, v skupnem odboru za civilno-vojaško koordinacijo zračnega prostora (JC-MACC) je predstavnik Ministrstva za obrambo, v koordinacijskem odboru nacionalnih nadzornih organov je predstavnik Javne

agencije za civilno letalstvo. Svet FAB CE je ustanovil še naslednje organe:

- pravni odbor FAB CE,
- odbor za izvajanje planov FAB CE.

Po znanih podatkih je bil za koordinatorja evropske komisije za oblikovanje funkcionalnih blokov SES potrjen Georg Jarzembowski, med devetimi FAB sta zaenkrat ustanovljena le UK-Irska in dansko-švedski FAB, o čemer je bila obveščena tudi Evropska komisija.

Establishment of the Functional Block of Central Europe Airspace

Abstract: Seven European States, namely the Republic of Austria, Bosna and Herzegovina, the Republik of Croatia, the Czech Republic, the Republic of Hungary, the Slovak Republic and the Republic of Slovenia, signed at Brdo pri Kranju (Slovenia) the Agreement on the Establishment of Functional Block Central Europe on 5 May 2011. The aim of this FAB CE Agreement is to bring seven Countries airspaces under a single functional block. Its success will depend on the efficient implementation of the cooperation structures and optimisation of the air navigation provision. The block is the fourth airspace group, out of nine, in Europe to be formally agreed. Thus the respective States have agreed to create a new, combined block of airspace, under the latest pact to restructure the European' air traffic control. The Republic of Slovenia is designated as Depository of the FAB CE Agreement. This article attempts to present the FAB CE Agreement which is going to succede the so called CEATS Agreement, hopefully .

Key words: Single European Sky, functional block of air space, International Civil Aviation Oirganisation, depository, SES I, SES II, EUROCONTROL, safety of air traffic

Kratice:

ACC: Area Control Centre – Območna kontrola zračnega prometa

AIS: Aeronautical Information Service – Služba letalskih informacij

ANSP: Air Navigation Service Provider – izvajalec storitev navigacijskih služb zračnega prometa

ATM: Air Traffic Management – upravljanje zračnega prostora

ATSP: Air Traffic Service Provider – izvajalec storitev zračnega prometa

CEATS: Agreement relating to the provision of air traffic servi-

ecs and facilities vy EUROCONTROL at the Central European Air Traffic Services (CEATS) Upper Area Control Centre – Sporazum o storitvah v zračnem prometu in delovanju objektov in naprav, ki jih zagotavlja EUROCONTROL v srednjeevropskem Centru za nadzor storitev v zračnem prometu v zgornjem zračnem prostoru (CEATS)

CEATS UAC: CEATS Upper Air Centre – CEATS-center zgornjega zračnega prostora

CNS: Communication-Navigation-Surveillance – komunikacijski, navigacijski in nadzorni sistemi

ČIKAŠKA KONVENCIJA: Chichago Convention – Mednarodna

konvencija civilnega letalstva (Čikago, 1945)

EU: European Union – Evropska unija

EUROCONTROL: The European Organization for the Safety of Air Navigation – Evropska organizacija za varnost zračnega prometa

FAB CE: Agreement on the establishment of Functional Airspace Block Central Europe – Sporazum o vzpostavitvi funkcionalnega bloka zračnega prostora Srednje Evrope

FIR: Flight Information Region – letalsko informativno področje

FL: Flight Level – nivo leta

ICAO: International Civil Aviation Organization – Mednarodna organizacija civilnega letalstva

JCMACC: Joint Civil-Military Airspace Coordination Committee – Skupni civilno-vojaški koordinacijski odbor za zračni prostor

MET: Meteo- (odvisno od konteksta) – izvajalec meteoroloških storitev

NATO: North Atlantic Treaty Organization – Organizacija severnoatlantskega sporazuma

NSA CC: National Supervisory

Authorities Coordination Committee – Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih organov

NUAC: Nordic Unified Air Traffic Control – Nordijska enotna kontrola zračnega prostora

SAR: Search and Rescue – iskanje in reševanje

SESAR: Single European Sky ATM Research – ATM-raziskave evropskega neba

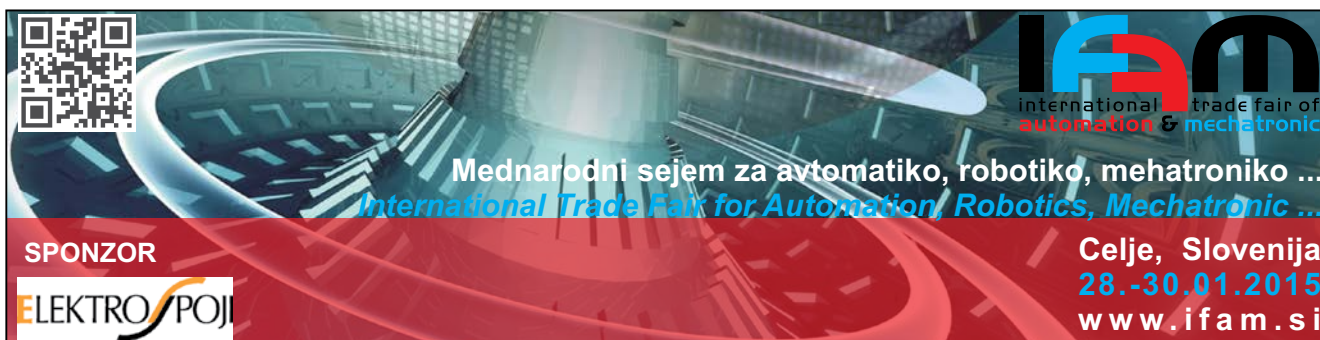
SES I: Single European Sky I, II – prvi in drugi sveženj ukrepov za enotno evropsko nebo

VFR: Visual Flight Rules – pravila vizualnega letenja

TMA: Terminal Maneuvering Area – področje terminalnega manevriranja

ToR: Terms of Reference – projektna naloga(e)

* [Član slovenske delegacije, ki se je pogajala o sklenitvi Sporazuma CEATS, nekdanji pooblaščen minister v Ministrstvu za zunanje zadeve, nekdanji višji predavatelj letalskega prava in predpisov na Pravni fakulteti in Fakulteti za strojništvo UL, nekdanji član Pravne in tehnične komisije Mednarodne oblasti za morsko dno, Kingston, Jamajka.]

Mednarodni sejem za avtomatiko, robotiko, mehatroniko ...
International Trade Fair for Automation, Robotics, Mechatronics ...

SPONZOR
ELEKTROPOJILNICE

Celje, Slovenija
28.-30.01.2015
www.ifam.si

DOMEL®

Ustvarjamo gibanje

DOMEL d.d.

Otoki 21, 4228 Železniki,
Slovenija

T: +386 (0)4 51 17 355

F: +386 (0)4 51 17 357

E: brane.cencic@domel.si

I: www.domel.com

**VRHUNSKA TEHNOLOGIJA,
ZAGOTOVILO UČINKOVITOSTI**

STÄUBLI
www.staubli.com